

June Tabor

Liederen met een sterke tekst

Eind januari verliet de Engelse zangeres June Tabor haar oude boerenhuis met honden, kippen en tuin op de grens van Engeland en Wales voor een paar weken om het vasteland aan te doen. Tijdens haar tournee kon het Nederlandse publiek bij drie concerten genieten van haar bijzondere timbre in de verhalende liederen, indrukwekkend begeleid door violist Mark Emerson en pianist Huw Warren. We spraken met haar over ballades, de BBC-awards die ze in 2004 won, het zingen van traditioneel en modern repertoire en de cd-box *Always* met grotendeels niet eerder uitgebracht werk, die net is verschenen.

Tekst: **Ellen Segeren** Foto's: **Liesbeth Meijer**

Je kon een speld horen vallen tijdens de concerten van June Tabor. Haar herkenbare stem, loepzuiver en strak, was live zo nodig nog aangrijpende dan op haar cd's. Op meeslepende en soms ook humoristische wijze leidde ze de liederen in. Een aantal daarvan kwam van de cd *An echo of hooves*, die in 2003 uitkwam en waarop ze alleen maar ballades wilde. Ze maakte een selectie uit de ballades die Francis J. Child in de negentiende eeuw verzamelde. "Bij nieuw repertoire begin ik altijd met de tekst," vertelt Tabor. "Daarbij zoek ik een interessante en opmerkelijke melodie. De ballade *Bonny James Campbell* heeft een fantastische tekst, maar alle melodieën die we daarbij vonden waren zo vreselijk en pasten zo slecht bij de tekst, dat ik

dacht: dit verdient betere muziek. Toen heb ik er zelf een melodie bij geschreven. Dat had ik maar één keer eerder gedaan, bij *Paint me, Redouté* op de cd *Rosa mundi*."

Uit Childs verzameling heeft ze voor bijna elk album wel geput. "Ik kreeg mijn Child-boeken toen ik studeerde; en ik gebruik ze nog steeds. In bibliotheken zoek ik soms andere verzamelingen. Die in Shrewsbury heeft een goede verzameling folkmuziekboeken. Zo'n budget hebben ze tegenwoordig niet meer, maar ooit heeft iemand daar aandacht voor gehad en het is er nog steeds." Handenwrijvend zegt ze: "Dan stap ik met mijn rugzakje in de trein en kom thuis met een heleboel schatten. Ooit was ik bibliothecaris, dat helpt. Want ik heb wel een idee wat er opgeslagen ligt in de krochten van zo'n gebouw."

Paard zonder ruiter

Wat vindt Tabor interessant aan ballades? "Ze vertellen een verhaal op een indringende manier. Ze zijn mooi vormgegeven. Er zijn bepaalde conventies in de balladetaal, zoals zoals het opbouwen van spanning door herhaling. Dat is een effectieve methode van de balladeschrijver om de luisteraar aan zich te binden. Een couplet kan een paar keer achter elkaar ongeveer hetzelfde zijn. De derde keer gebeurt er dan iets cruciaals." De kracht zit ook in de vertelvorm met weinig beschrijvingen maar veel dialogen, waardoor de liederen meer gaan leven. Soms wordt het verhaal chronologisch verteld, zoals in *Sir Patrick Spens*; soms ontvouwt het zich anders, bijvoorbeeld in *Bonny James Campbell*. "Dat lied is zo ontzettend filmisch! Flashbacks, terug naar het heden... Je krijgt niet het hele verhaal voorgeschoteld, je moet je fantasie gebruiken. De beelden zijn zo sterk dat je het aan het einde wel weet. Als je beelden voor je ziet, is het een goede tekst. Twee vrouwen, een moeder en een jonge echtgenote, komen het huis uit en zien een paard zonder ruiter aan komen lopen. In een flashback rijdt de ruiter weg, dan is iedereen nog gelukkig. Daarna volgt weer een tijdsprong. Het is filmisch, maar je hoeft het niet te verfilmen, want het is als lied al zo sterk."

Sommige liederen zou Tabor niet uitvoeren, omdat ze vindt dat de definitieve versie al is gedaan. "Zo'n lied als *Annan water* door Nic Jones, of *Tam Lin* van Fairport, daar kan ik niets aan toevoegen."

Huilen in de auto

Voor ander repertoire dan traditionele ballades is het ook een kwestie van zoeken en luisteren. Soms vinden de liederen háár. Tabor: "Toen we op tournee in Amerika waren, gaven

vrienden ons een bandje mee voor een lange autorit. Ze zeiden, 'dat is mooie gitaarmuziek voor onderweg.' Het was inderdaad mooi. Maar toen ik het bandje omdraaide, hoorde ik voor het eerst *The Dance of the underclass* van de in Australië wonende Alistair Hulett. Ik was enorm onder de indruk van de kwaliteit van de uitvoering en de liederen. Toen *He fades away* voorbij kwam, moesten we de auto stilzetten. We zaten te huilen in de auto, dat lied was zo overdonderend mooi. Ik dacht: dat móet ik zingen! Zo is het op *Against the streams* gekomen. Die cd kwam uit, en twee jaar later bleek dat Alistair Hulett vijftien kilometer van me vandaan was komen wonen. Toen we elkaar ontmoetten zei Alistair, 'ik ben heel blij dat je *He fades away* hebt gedaan. Dus je hebt het bandje gekregen dat ik je heb gestuurd?' 'Nee,' zei ik, 'ik heb niks gekregen. Hoe bedoel je?' Toen vertelde hij dat hij mij in gedachten had gehad toen hij dat lied schreef. Hij zei dat hij een bandje naar mijn platenmaatschappij had gestuurd, maar dat heb ik nooit ontvangen. Ik kreeg kippenvel toen ik dat hoorde: het lied is voor mij bestemd geweest, het heeft mij gevonden."

Huppelige instrumentatie

Het zijn meestal geen vrolijke deuntjes die Tabor kiest. Maar gezien haar gevoel voor humor en haar luchtige manier van vertellen maakt ze niet de indruk een zwaarmoedig mens te zijn. "*Folk light it is nót*," zegt ze beslist. "Daar is niet echt een reden voor. Folk heeft een lichte én een serieuze kant. Vaak krijg ik de vraag: waarom is jouw muziek zo treurig? Dat is het niet, het is écht. Veel muziek is triviaal of verzopen in een huppelige instrumentatie, ik vraag me af waarom. Veel mensen denken dat dát folk is, terwijl dat maar één aspect is. Ik ben geïnteresseerd in liederen met een sterke tekst. Het is geen behang. Die liederen verdienen respect en aandacht. Ik probeer die enorme reikwijdte aan emoties in zo'n lied over te dragen, ik ben het voertuig."

Over respect en aandacht, ook van de media, heeft Tabor in 2004 niet te klagen gehad. De BBC nomineerde haar voor drie Folk Awards. "Dat was een schok. Ik wilde eigenlijk niet naar de uitreiking, daar houd ik helemaal niet van. Maar ja, ik was genomineerd, dus ik moest wel. De presentatrice begon te vertellen, en ik dacht: hé, ze heeft het over mij. Ik was verbaasd toen ik de Best Traditional Track Award kreeg voor *Hughie Graeme*. Dat hebben we gezongen. Ik dacht: dat is dat. Na drie kwartier realiseerde ik me dat het alwéer over mij ging. Ik zat aan mijn stoel genageld! Toen kreeg ik de Folk Singer of the Year Award. Het is goed voor de publiciteit, want je naam wordt nog vaak genoemd, ook op de radio. Mijn moeder hoorde het op de radio voordat ik haar kon bellen," voegt ze er grijnzend aan toe. "En het is goed dat deze muziek ook eens op de televisie komt, want dat gebeurt echt nooit."

Toast met kaas

In haar ruim dertigjarige carrière heeft Tabor

een behoorlijke ontwikkeling doorgemaakt. Aanvankelijk zong ze voornamelijk traditioneel materiaal, a capella. "Moderne nummers zijn niet bedoeld om a capella te zingen, ze klinken niet zonder begeleiding. De akkoordstructuur maakt ze compleet. Daarom zong ik vooral traditionals." Later ging ze met instrumentalisten werken en werd haar repertoire breder, hoewel ze de laatste tijd weer een hang naar het traditionele heeft. Ze bekent: "Ik speel zelf helemaal niks, want ik ben ontzettend lui. De enige manier om goed te worden op een instrument is door te studeren, en daar heb ik geen zin in. Ik doe geen zangoefeningen. Ik zing alleen als ik nieuwe dingen instudeer. Verder zing ik voor mijn plezier, zoals in de tuin en als ik met de honden wandel." Schaterend zegt ze: "Oude mannetjes vallen van hun fiets als ik op de weg loop te zingen en niet merk dat er iemand de bocht om komt. Ik studeer nooit, misschien is dat wel slecht. Maar als ik les zou hebben gehad, had mijn stem heel anders geklonken." Haar peinzende blik wordt weer vrolijk als ze zegt: "Dan was ik nu misschien een beroemde operazangeres en had ik bakken geld verdiend!" In februari is haar cd-box *Always* verschenen. Een niet-chronologisch overzicht van Tabors carrière, met zo'n zeventig procent live opnamen en niet eerder verschenen werk. Niet alleen haar repertoire is ontwikkeld, ook haar stem is naar haar eigen zeggen veranderd in die jaren. "Er staan ook oude opnamen op, met zo'n piepstemmetje. Zo hoog kan ik nu niet meer zingen. Die dingen zijn bijna vijfendertig jaar geleden opgenomen. Als ik met Maddy Prior zing [met haar heeft ze twee albums opgenomen als de Silly Sisters, red.], kunnen we dat repertoire niet meer doen, Maddy's stem is alleen maar hoger geworden. Vroeger konden we van stem wisselen binnen een couplet. Mijn stem, die toch al laag was, is in de loop van de jaren nog verder gedaald. Ik kan ook niet meer zo hoog zingen. Maar mijn stem is er wel 'interessanter' op geworden, voller en rijker."

Het brein achter de compilatie is David Suff, die ook verzamelboxen maakte van The Watsons en onlangs van Sandy Denny. Tabor roemt zijn betrokkenheid en oor voor detail. "Het was veel werk," verzucht ze. "David heeft gigantische hoeveelheden opnames beluisterd en geannoteerd. Naar zijn selectie hebben we drie dagen geluisterd. In sommige dingen zitten foutjes, maar dat is ook de kracht van de uitvoering. Toen we een selectie hadden gemaakt, moesten we per cd de volgorde bepalen. Dat is voor één cd al moeilijk genoeg! We hebben niet voor chronologie gekozen, omdat dan alles in één sfeer blijft. Nu zit er veel afwisseling in. En er moest een boekje komen. Met kerst hebben we toast met kaas gegeten, omdat dat in drie dagen klaar moest zijn. Het is enorm veel werk geweest, maar die box is met veel zorg en liefde gemaakt."

Discografie:

Silly Sisters:

Silly Sisters (1976)

No more to the dance (1988)

June Tabor:

Airs and graces (1976)

Ashes & diamonds (1977)

A cut above (1991)

Abyssinians (1983)

Aqaba (1988)

Some other time (1989)

Angel tiger (1992)

Anthology (1993)

Against the streams (1994)

Aleyn (1997)

A quiet eye (2000)

Rosa mundi (2001)

An echo of hooves (2003)

Always (2005)

June Tabor met The Oysterband,

Freedom and rain (1990)

June Tabor met Savourna Stevenson en

Danny Thompson,

Singing the storm (1996)